

Kje je ostala samouprava? Oskrbnjevanje redarsko je le breme, ni pravica in občine bile bi rade, ko bi mogle se jih odkrižati. Vrnile bi jih rade z nagrado. Ta samouprava gledé redarskega oskrbljevanja pride le nekaterim matadorom v kmečkih in mestnih občinah na korist, ki jih postava nikoli ne doseže. Samo ubogo paro zadeva postava, če jo ima občina v rokah. (Oho! na levici.)

Želeti bi tudi bilo, da bi se kmetu dal del samouprave. Za cesarja Jožefa se mu je je podalo ali vsaj določilo. V patentu, ki zemljiščni davek vravnava, se je kmetu 70% prihodkov pustilo in 30% bi naj odrajtal, izmed tega 12% za dež. davek in 18% zemljiščni in desetninski gosposki za njih pravice. Ali 70% je bilo nedotakljivih. Dajte kmetu tak patent za njegove dohodke, pa Vam bo močno hvaležen.

Sedaj ne ve kmet, kaj je njegovo. Drugi so, ki ukazujejo: toliko moraš dati, toliko plačati, on pa ne more ukazati: toliko denarja mi je treba, toliko mi ga mora priti, če kaj prodam. Kmet je torej v škripcih, blizu vrščini prepuščen. Pri volitvenih zborih in pri raznih priložnostih se je tudi od liberalne strani povdarjalo in v njeno opravilo vzprejelo vzboljšanje kmetijskega stanu; ženitbenska oglasnica je sredstvo, način za tako in sedaj je tudi za liberalne poslance najbolja priložnost za to, da izvršijo besedo, ki so jo dali pri volitvenih zborih in v svojih načelnih črtežih; naj pokažejo, da jim ni bilo šlo v tem samo za to, da se izvolijo, ampak tudi, da svojo besedo kedaj izpeljejo v polnej resnici. Vi bote v tem tudi koristim mestnih volilcev ustregli in jih ukrepili, kajti koristi mestjana in kmeta so si v ozki dotiki. Ako glešta kaj kmet denarja, glešta ga tudi mestjan; če ga pa kmet nima, manjka ga tudi po mestu, kajti ves denar, kar ga kmet dobi, zanese v mesto. Da stoji le kmet trdno, pogoj je že tudi, da stoji mesto trdno. Jaz prosim visoko zbornico, naj pritrđi temu načrtu postave, naj za vselej zgine iz dnevnega reda in ne prihaja še večkrat, skorej vsako leto morebiti, kakor prava morska kača, na površje.

Gospodarske stvari.

Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spod. Štajer.

Dne 27. decembra t. l. je ces. Rud. sadjerejsko društvo zborovalo v Smarji pri Jelšah. Iz zapisnika št. 15 naj sledi tu posnetek obravnavanega vzporeda. Po kratkem pozdravu na navzočne predsednik, g. dr. G. Ipavic otvori zborovanje ter prejde na svoje poročilo. Med drugim omenja, da društvo stoji na črstvih nogah, razširja bolj in bolj svoj delokrog z uspehom; slav. ministerstvo za poljedelstvo na Du-

naji je društvu dovolilo skoz tri leta — vsako leto po 300 fl., ko je uvidelo dobrodejne namene našega sadjerejskega društva. Na društveno prošnjo, katero je, kakor navadno, z uspehom priporočal g. M. Vošnjak v štaj. dežel. zboru, se je društvu dovolilo za leto 1886 dopore 300 fl. Navzočni društveniki to z veseljem jemljejo na znanje. Kakor iz enih ust zadoni po vsej dvorani g. M. Vošnjaku zaslužena zahvala za njegovo požrtvovalno brižnost. Iz tajnikovega poročila naj sledi skrčeni posnetek: Društvu je od začetka, to je od novembra 1882 do danes pristopilo 408 udov; med temi je 16 ustanovnikov in sicer so: p. n. gg.: dr. Josip Srnec, odvetnik v Celji; dr. G. Ipavic zdravnik v Št.-Jurji; M. Vošnjak dež. in drž. poslanec v Celji; Franc Lenček, veleposestnik na Blanci; dr. Jakob M. Stepischnegg, milost. knez in škof v Mariborn; dr. B. Glančnik, odvetnik v Mariboru; dr. Josip Vošnjak v Ljubljani; Josip Kronvogel v Celji; Ferdo Črnovšek načelnik kr. brzoyava v Zagrebu (sedaj v pokoji v Krškem); Ivan Črnovšek, gostilničar v Zagrebu; Dragotin Zupanc, posestnik na Pristovi; Janez Modic, župnik na Prihovi; Jurij Žmavo, župnik na Remšniku; Andrej Podhostnik, kaplan v Št.-Jurji; Matija Kavčič, trgovec v Št.-Jurji.

Razven teh pa so še društvo podpirali: Nj. ekscelencija mil. knez in škof Mariborski, dr. J. M. Stepischnegg; slavne „Posojilnice“ v Sevnici, v Celji, v Mariboru; slavni okraj. zastopi v Celji, v Ptuj, v Kozjem, v Slov.-Gradci, na Vranskem, v Ormoži; slav. kmetijska družba v Gradci; vis. ministerstvo za poljedelstvo na Dunaji; slav. dež. odbor štajerski; dalje šteje društvo več zvestih svojih podpornikov, ki so na ta ali oni način darovali ali zdatno pospeševali, da se je naša zadnja razstava v Sevnici lanskega leta tako izvrstno obnesla.

Društvo je po raznih krajih Spod.-Štajerske naprosilo in postavilo 90 poverjenikov, kateri naj bi nabirali ude in sploh pospeševali uresničenje društvenih namenov; med temi jih je sicer precejšnje število ostalo „neskrbnih“, a večina vendar domoljubno in vspešno deluje.

Društvo je imelo 15 zborovanj, oziroma odborovih sej; obravnave v teh zborovanjih, oziroma sejah so se itak ob svojem času v domačih listih poročale, vendar naj tu omenim nekaterih. V Makolah se je ustanovila podružnica. V Budim-Pešti je bilo društvo na letošnji razstavi odlikovano z veliko razstavno svetinjo. Društvo si bode najelo za naprej stalnega vrtnarja. Na vse okrajne zastope na Spod.-Štajerji so se razposlale prošnje, oziroma priporočila, da se napravijo v vsakem okraju okrajne drevesnice in še več drugih.

Iz blagajnikovega poročila povzamemo, da je imelo društvo letos 491 fl. 32 kr. dohod-

kov in 139 fl. 76 kr. stroškov, ostaja torej še v blagajnici 351 fl. 56 kr. Vsa ta poročila se jemlje od strani zbranih z odobravanjem na znanje.

Temu sledi govor g. predsednika, katerega jedro je bilo priporočilo sadjerejcem in kmetom, da naj svoja sadna drevesa požlahtnjujejo; on je dokazoval veliko razliko med žlahtnim drevjem in med divjaki, kazaje na razstavljeno množico sadja požlahtnjenih dreves in na sad nepožlahtnjenih dreves ali pa sploh sadja slabih sort. Tudi že odrasla drevesa se dadó požlahtniti — po vejah, vendar naj se v enem letu ne požagajo vse veje, ampak vsako leto naj se požlahtni nekaj vej, dokler pridejo vse na vrsto. Pokaže tudi novo praktično cepljenje z viličastimi rogovilicami in zato nalašč priredjeni špičastemu žlebiču podoben nožič. On podučuje posebno povprašujoče kmetovalce o zadevi cepljenja, jenemu na to, drugemu odgovarjajoč na druga vprašanja; imenuje jim s seboj prinesena jabelka s pravimi imeni itd. Govor o požlahtnjenji vinske trte g. Skaze je izostal, ker g. Skaza meni, da bi to večini današnjih poslušalcev itak utegnulo znano biti, obljubi pa govoriti, kadar bo več kmetskih vinorejcev navzočnih.

Zbor sprejme soglasno predlog, da se izreče zahvala za prijazno vzprejemanje naših poročil slav. uredništvom „Slov. Gospodarja“, „Slov. Narodu“ in „Südstr. Post“. — Za tem g. predsednik zborovanje sklene.

St. Jurij ob juž. želez. 20. dec. 1885.

Val. Jarc, tajnik.

Sejmovi. Dne 2. januarija v Bučah in na Vrenski gori; dne 7. jan. v Lučanah, na Ptuju, v Radgoni; dne 8. v Gradcu.

Dopisi.

Iz Maribora. (Božični teden.) Zadnji teden, dnevi pred in po božiču slišijo otrokom. Kdor še ima le kaj srca za otroke, rad poskrbi, vsak po svojih razmerah, kako veselje za otroke. To je le hvale vredno in kaže, da še krščanstvo živi v prav mnogih srcih. Božičnica družbe Mariborskih gospá bila je v sredo, dne 23. decembra, ob 4. popoldne. V navzočnosti milostljivega kneza in škofa, kanonika Kosarja in lepe vrste mestnih gospá se je v prostorijah šolskih sester lepo izvršila. Dobilo je 207 revniših učenk razno obleko, 50 jih je izmed njih prejeló močnih zimskih čevljičkov in vrhu tega še vsako dekletce lep kos božičnega kruha. Dete božje naj stotero povrne vsem dobrotnikom, ki so ta darila vmogočili! — Isto popoldne so napravile usmiljene gospé v Graškem predmestju za šolarje slovenske šole božičnico in je veliko šolarjev in šolaric prejelo koristnih daril. Ta družba gospá je po

mestu premalo še poznana in vendar je toliko potrebna, kajti znano je, da v ono šolo prihaja tudi veliko vincarskih otrok, ki imajo vsi daleč v šolo in so le slabo oskrbljeni za zimo. — Na praznik sv. Štefana, t. j. v soboto dne 26. decembra, imele pa so č. šolske sestre božičnico za domačo šolo, tedaj za tista dekleta, ki so iz drugih krajev doma, pa so pri č. sestrah v popolni vzgoji. Pri tej je bila po slovesnem blagoslovu ob 4. uri popoldne, gledališčna predstava: „Človeka greh pa milost božja“. V njej smo videli v primernih prizorih celo zgodovino odrešenja. Dekletca so nam vse v gladki besedi in ginljivem glasu peljala pred oči, da se je marsikatero oko ginjenja porosilo. Razven njih ekselencije, mil. kneza in škofa videli smo nazočih knjeginjo Thurn-Taxis s princesinjo, baroninjo Goedel-Lannoy, Marenzi; potem so bili še prišli: baron Güdel Lannoy, dr. Radaj, kanoniki: Kosar, Herg pa dr. Križanič, bogoslovska profesorja dr. Mlakar, dr. Feuš, gg. kateheti Heber, Črnko in Meško. Tudi druge posvetne gospode je bilo mnogo, največ seveda gospá in gospic, in bilo je med njimi veliko tatic, ki so pred leti še same bile pri č. sestrah hodile v šolo, vsem pa se je na licu bralo, da so jim č. sestre v lepem spominu ostale.

Iz Slovenjegraškega okraja. (Novi mestni župnik.) Na kvaterno nedeljo, dne 20. decembra, bil je v Slov. Gradcu inštaliran novi mestni župnik, č. g. A. Šlander. Inštalacije se je udeležilo 9 duhovnikov, dasiravno v hudem mrazu in v adventnem času. Iz farovža se vrši — med strelom — slovesni uhod v lepo okinčano cerkev. Pri cerkvenih vratih sprejme starotrški župnik in duh. svetnik, veleč. g. D. Trstenjak, novega župnika in mu poda štolo in cerkvene ključe. Razun duhovnikov je spremljal novega župnika v cerkev mestni občinski odbor z g. mestnim županom, in skoraj vsi uradniki z okrajnim glavarjem, blagorod. gosp. vitezom Finetti-jem na čelu. Vsi so bili med celo službo Božjo v cerkvi. Preč. gospod stolni župnik Mariborski in kanonik Kristof Kandut je kot Slovenjegradčan novega župnika svojim rojakom predstavil, in jim v lepi, ginljivi besedi razložil, da bode novi mestni župnik svojim ovčicam skrben pastir, in kako naj bodo Slovenjegradčani njemu pridne in ubogljive ovčice. Sklenil je preč. g. govornik z opominom do svojih rojakov, naj ostanejo vedno dobri in in zvesti otroci sv. kat. cerkve, vaeti za čast Božjo in za izveličanje svojih duš. Prostorna cerkev bila je s pobožnimi napolnjena, in mnogi izmed poslušavcev bili so do solz ginjeni. Po pridigi se je služila slovesna sv. meša, pri kateri so č. gg. sosednji duhovniki novemu župniku stregli. Tudi dva brata g. župnika, preč. g. Emeran Šlander, duhovnik reda sv. Benedikta in g. J. Šlander, doktor zdravilstva,